

HELSINGBORG

2021-02-17
PROGRAM
DNR:00433/2020
SID 1(18)

Kulturprogram

2021-2024

PROGRAM

PLAN

POLICY

RIKTLINJER

Helsingborgs stads styrdokument

Aktiverande

syftar till förändring och utveckling

PROGRAM – anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar

PLAN – anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar

Normerande

reglerar befintlig verksamhet och vårt förhållningssätt till en given situation

POLICY – anger principer och vägledning

RIKTLINJER – anger absoluta gränser och ska-krav

Innehåll

1	Inledning	4
2	Stadens vision och övergripande ambitioner	4
3	Koppling till andra styrdokument	4
4	Kulturpolitiska utgångspunkter	5
5	Kulturen i Helsingborg	6
6	Utvecklingsområden	6
6.1	Hela Helsingborg.....	7
6.2	Helsingborg i världen	9
6.3	Helsingborg skapar och producerar.....	10
7	Konst- och kulturområden i utveckling	11
7.1	Litteratur, information och kunskap.....	12
7.2	Scenkonst.....	12
7.3	Film och rörlig media.....	13
7.4	Museer, arkiv och kulturarv	13
7.5	Gestaltad livsmiljö och offentlig konst.....	14
7.6	Bild och form	16
7.7	Folkbildning	16
8	Lagkrav	17
9	Ansvar och uppföljning	18

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Datum: 17 februari 2021, § 31

Revideras av: Kommunfullmäktige

Dokumentets giltighet: 2021-2024

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, styrelser och förvaltningar

Dokumentansvarig: Kulturförvaltningen

1 Inledning

Kulturprogrammet är Helsingborgs stads styrdokument för kultur.

Programmets syfte är att tydliggöra stadens prioriteringar på kulturområdet för perioden 2021-2024. Programmet visar också på ett antal strategier för hur vi ska lyckas i arbetet med att uppnå dessa prioriteringar. Kulturprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som omfattar alla stadens förvaltningar och kommunala bolag.

Utvecklingen av Helsingborgs kulturliv behöver fortsatt ske i hela Helsingborg. I stad såväl som på landsbygd och av oss alla tillsammans. I de offentligt finansierade verksamheterna, i den fristående kultursektorn, i de kulturella och kreativa näringarna och i utbildningar på alla nivåer, från förskola till högskola.

Staden har en självklar roll i att tillvarata möjligheterna och att utveckla kulturen genom ökad samverkan med denna mångfald av aktörer och för att detta ska kunna ske i alla delar av kommunen.

Kulturprogrammet har växt fram i en bred samrådsprocess med representation från den kommunala organisationen, kulturlivet, högskola, näringsliv och politik. Samråden har bestått av dialoger, möten och öppna föreläsningar.

Utifrån de utmaningar och möjligheter som identifierats på kulturområdet i Helsingborg, bygger vi Kulturprogrammet från tre utvecklingsområden: Hela Helsingborg, Helsingborg i världen samt Helsingborg skapar och producerar.

När det står "vi" och "våra" i texten avses Helsingborgs stads hela organisation.

Kulturprogram 2021–2024 ersätter Kulturprogram 2017–2020 som styrande dokument för kulturverksamheten.

2 Stadens vision och övergripande ambitioner

Kulturprogrammets övergripande ambitioner utgår från visionen om Helsingborg 2035. År 2035 ska Helsingborg vara en skapande, pulserande, gemensam, global och balanserad stad. Dessa fem perspektiv har samtliga stor betydelse för kulturområdets utveckling.

3 Koppling till andra styrdokument

Utöver Helsingborgs stads Vision 2035 relaterar Kulturprogrammet till de lagar, riktlinjer och styrdokument på lokal, regional, nationell och internationell nivå som påverkar kulturområdet och offentlig verksamhet (se avsnitt 8).

Det finns ett flertal stadsövergripande styrdokument som delar uppgifter med Kulturprogrammet i frågor om invånarnas behov och stadens utveckling. Vi tänker här särskilt på stadens arbete med översiktsplaner (senast ÖP 2021), Mark- och

boendeprogrammet, Äldreomsorgsprogrammet, Biblioteksplanen 2021-2023, samt Programmet för Helsingborgs stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter.

Kulturprogrammet och Livskvalitetsprogrammet har många beröringspunkter och gemensamma intressen. Stadens kulturverksamheter bevarar, förstärker och förmedlar kunskaper inom ekologi och hållbarhet. Våra kulturmiljöer utgör i sig viktiga resurser både vad gäller miljömässig och social hållbarhet. Agenda 2030 får ett större genomslag i stadens uppdaterade Livskvalitéprogram och stärker därmed tydligt hur kultur och kulturarv är en del av det långsiktiga och hållbara samhällsbyggandet.

4 Kulturpolitiska utgångspunkter

De nationella målen för kulturpolitiken slår fast att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet samt att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. Dessa mål är bärande också för kulturpolitiken i Helsingborg. För att underlätta att nå detta behöver stadens arbete också ta sin utgångspunkt i att främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, kvalitet och konstnärlig förnyelse, ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan och särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Helsingborg vill också vara en kraft i den så viktiga regionala utvecklingen med siktet inställt på ett rikt skånskt kulturliv, dynamiskt och av hög kvalitet med både bredd och spets. Där fler ska ha förutsättningar att delta i och ta del av konst och kultur på lika villkor med hög kvalitet.

För oss i Helsingborg betyder detta en livaktig demokrati där kulturen är en central utgångspunkt. Den ger oss tillfällen till kunskap, bildning, personlig utveckling och skapande. Den ger oss möjlighet att uttrycka oss, utmana och väcka debatt. Kulturens mötesplatser erbjuder viktiga arenor för möten och demokratiska samtal. En hållbar samhällsstruktur med ett rikt kulturliv, föreningsliv och ideellt engagemang utgör ett kitt i samhället som bidrar till sammanhållning, gemenskap och trygghet.

Kulturpolitiken är dock bred och omfattar i sitt samspel med andra samhällsområden också nyttoaspekter, helt nödvändiga för vårt samhälles utveckling. Kultur kan främja vår hälsa och livskvalitet. Den bidrar såväl till attraktiva boendemiljöer och besöksmål som till arbeten och hållbar tillväxt. Den kreativitet och innovationskraft som finns inom kultursektorn främjar hållbar utveckling och nyskapande lösningar även inom andra samhällsområden.

För att också dra nytta av kulturens kraft i samhällsbygget krävs att konsten och kulturen, inklusive våra kulturmiljöer, tar en aktiv och självklar plats i stadens samhällsplanering. Detta ansvar delas av alla förvaltningar och kommunala bolag.

Genom samarbete med andra politikområden skapar kulturpolitiken drivkraften för hållbara livsmiljöer ur såväl ett ekonomiskt och socialt som miljömässigt perspektiv.

5 Kulturen i Helsingborg

De offentligt ägda och finansierade kulturverksamheterna i Helsingborg bedrivs inom ramen för två olika organisationer och driftsformer, kulturnämnden respektive det kommunala bolaget Helsingborg Arena & Scen AB.

I kulturnämndens reglemente slås fast att nämnden ska ha ett samlat och övergripande ansvar för stadens kulturpolitik och den strategiska kulturutvecklingen. Kulturnämndens uppdrag är att utveckla och främja kulturupplevelser, kunskap och bildning som bidrar till nya insikter, reflektion och god livskvalitet. Barn och unga är en prioriterad målgrupp. I kulturnämndens ansvarsområde ingår verksamheterna Helsingborgs museer (Kulturmagasinet, Fredriksdal museer och trädgårdar samt Kärnan), Dunkers kulturhus (där Helsingborgs kulturskola och BoostHbg ingår) och Helsingborgs bibliotek samt ett ansvar att utveckla stödet till det fristående kulturlivet, amatörkultur såväl som professionell.

Helsingborg Arena och Scen AB är ett av Nordens större kultur- och evenemangsproducerande bolag. I bolaget ingår Helsingborgs konserthus (med Helsingborgs symfoniorkester), Helsingborgs stadsteater, Helsingborg Arena, Sofiero slott och slottsträdgård, Helsingborg Convention & Event Bureau samt H22. Bolaget har enligt ägardirektiven i uppdrag att erbjuda stadens invånare, besökare och näringsliv möjligheter till kultur, scenkonst, evenemang och idrott. Bolaget ska även bidra till att göra Helsingborg till en attraktiv stad att leva och verka i för människor och näringsliv, samt att utveckla och marknadsföra Helsingborg.

Den fristående kultursektorn består av föreningar, stiftelser, kulturarvsaktörer, studieförbund, nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra konst- och kulturaktörer som verkar i Helsingborg.

6 Utvecklingsområden

Kulturprogrammet identifierar tre prioriterade utvecklingsområden med tillhörande viljeinriktningar och strategier:

- Hela Helsingborg
- Helsingborg i världen
- Helsingborg skapar och producerar

Dessa är framtagna utifrån de utmaningar och möjligheter som konstaterats på kulturområdet i Helsingborg. Under kulturprogrammets samrådsprocess har särskilt vikten av fördjupad samverkan, internt mellan förvaltningar och bolag men även

externt med den fristående kultursektorns aktörer, behoven av en förbättrad infrastruktur för kulturskapande och produktion, samt vikten av ökad tillgänglighet påtalats. Även stadens trend- och omvärldsanalys utgör ett viktigt bakgrundsmaterial.

6.1 Hela Helsingborg

Alla helsingborgare ska ha möjlighet att ta del av och uttrycka sig genom konst och kultur. Bostadsort, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, social bakgrund, etnisk tillhörighet, ålder eller funktionsnedsättning ska inte ha någon betydelse. Stadens kulturverksamheter och mötesplatser arbetar aktivt med tillgänglighet, jämställdhet, delaktighet och medskapande.

Kulturnämnden ska fortsatt driva ett systematiskt utvecklingsarbete för att motverka skillnader i tillgången till kulturlivet. För att staden och kulturpolitiken ska uppnå sitt mål med kultur i hela Helsingborg, krävs fördjupad samverkan internt i staden med förvaltningar och bolag, samt externt med civilsamhälle och den fristående kultursektorn. Studieförbund och föreningar har exempelvis omfattande nätverk och mötesplatser i hela Helsingborg. Inte sällan har de lägre ingångströsklar än stadens verksamheter för att nå målgrupper som inte har naturlig tillgång till kultur.

Sverige har fem nationella minoriteter: judar, romer, samer, Sverigefinnar och tornedalingar. I stadens arbete med att skapa ett kulturliv präglad av mångfald är det angeläget att skapa möjligheter för de nationella minoriteterna att bevara, synliggöra och utveckla sin kultur, sitt kulturarv och sitt språk.

I FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) fastställs alla barns rätt till kultur. Kulturskolan, fritidsgårdar, bibliotek, skola och allaktivitetshus är betydelsefulla arenor för ungas eget skapande och möte med kultur. Samtliga barn i grundskola/grundsärskola och gymnasieskola/gymnasiesärskola ska regelbundet erbjudas kulturupplevelser genom kulturförvaltningen och Helsingborg Arena och Scen AB. Det statliga bidraget Skapande skola möjliggör ytterligare samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet.

För att utveckla barn- och ungdomskulturen i hela Helsingborg behöver infrastrukturen i form av exempelvis tillgänglighet och utbud förstärkas. Kulturförvaltningen behöver fördjupa sitt samarbete med de aktörer som befinner sig nära barn och unga, såsom skol- och fritidsförvaltningen.

Kommunen Helsingborg består av en tätbefolkad stad, mindre samhällen, byar och landsbygd. De offentligt ägda och finansierade kulturverksamheterna ligger, med några undantag, såsom områdesbiblioteken, i centrala Helsingborg. De står dock i förbindelse med hela kommunen. För att fler av oss ska kunna ta del av institutionernas verksamhet och utbud är det angeläget att de erbjuds och på olika sätt finns i hela Helsingborg.

Kulturens mötesplatser och arrangemang är viktiga arenor för det demokratiska samtalet. Tillgängliga mötesplatser och noder för kultur behöver utvecklas i hela kommunen.

Kulturperspektivet behöver beaktas tidigt i planeringsarbetet och i samarbete med flera aktörer. Viktiga aktörer är till exempel stadsbyggnadsnämnden, fritidsnämnden och stadens mark- och exploateringsenhet samt offentliga eller privata fastighetsbolag och markägare.

Flera av de samhällsutmaningar vi står inför inbegriper olika politiska sakområden. Samarbeten mellan politikområden är därför en förutsättning för att göra Helsingborg till en hållbar, trygg och integrerad stad. Det finns flera samarbeten mellan kulturens verksamheter och andra förvaltningar som bidrar till ökad trygghet. Satsningar på digital delaktighet, trygghetsarbete på mötesplatsen Idé A och musikprojektet El Sistema är några exempel.

Stadens kulturutbud ska vara relevant, engagera och väcka nyfikenhet. Det handlar om att skapa delaktighet och igenkännande i det kulturutbud som presenteras likaväl som att överraska med det okända. Kulturnämnden ser det som särskilt angeläget att säkerställa invånarnas möjlighet till påverkan och inflytande. Att främja allas möjlighet till kulturupplevelser är även en viktig del i arbetet för jämlik hälsa och livskvalité.

Detta vill vi

Kulturen i hela Helsingborg ska utvecklas så att den möter invånarnas behov av eget skapande, kulturupplevelser, kunskap och bildning där de vistas och bor, samt ökar delaktigheten i kulturlivet. Detta med speciellt fokus på barn och unga och personer med funktionsnedsättning.

Strategier

Bedriva systematiskt utvecklingsarbete för att uppnå ökad tillgänglighet, inflytande, delaktighet och relevans för invånare och besökare, genom att konsekvent utarbeta och använda metoder för medskapande.

Insatser för att öka tillgängligheten till olika kulturupplevelser ska prioriteras. Satsa särskilt på tillgängliga kulturupplevelser för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Satsningar på digital inkludering och överbryggnad av den digitala klyftan.

Utveckla fördjupade samarbeten, internt inom stadens verksamhet, med civilsamhällets aktörer och med den fristående kultursektorn.

Utveckla arbetet med inriktning för barn och unga genom att ta fram en särskild plan för området.

6.2 Helsingborg i världen

Kulturen verkar på en global arena där internationella perspektiv och gränsöverskridande möten och samarbeten är viktiga både för konstnärlig utveckling, mångfald och relevans.

Helsingborgs läge är en tillgång för utvecklingen av stadens kulturliv. Helsingborg är en av de större städerna i södra Sverige mitt i Öresundsregionen, som i sin tur är Nordens största och mest tätbefolkade storstadsområde. Med europeiska kulturmetropoler såsom Köpenhamn och Hamburg på nära avstånd, tas den europeiska dimensionen och samarbetet i Öresundsregionen tillvara och utvecklas som väsentliga inslag i Helsingborgs kulturpolitik.

Helsingborg och Helsingör arbetar efter en gemensam strategi för att utveckla livskvalitet och tillväxt i regionen kring norra Öresund. Strategin bygger på en vision om hur de två städerna år 2035 blivit en sammanhängande stad. På kulturområdet sker kontinuerliga satsningar på gemensam strategisk utveckling, såsom att vara ett interregionalt spelställe.

Kulturen i Helsingborg spelar en viktig roll även i en regional och nationell geografi. Våra kulturverksamheter bidrar och har kapacitet att bidra med kompetens och verksamhet till hela Skåne. Delregionalt sker samarbete på gemensam kulturutveckling inom ramen för Familjen Helsingborg. Som största kommun har Helsingborg ett särskilt ansvar att samarbeta för att kulturen i nordvästra Skåne ska bibehålla en stark position.

Detta vill vi:

Helsingborgs stad ska ta initiativ till, främja och fördjupa regionala, nationella och internationella samarbeten på kulturområdet.

Strategier:

Utveckla och fördjupa samarbetet Helsingborg–Helsingör och satsningen mot att göra de två städerna till en gemensam kultur- och evenemangsdestination.

Utveckla och fördjupa samarbetet på kulturområdet inom Skåne och inom ramen för det delregionala samarbetet Familjen Helsingborg.

Utveckla och fördjupa nationella och internationella samarbeten på kulturområdet, till exempel genom utbyten, residensverksamhet och nationella uppdrag.

6.3 Helsingborg skapar och producerar

Kärnan i Helsingborgs kulturliv utgörs av den fristående kultursektorn, etablerade offentliga institutioner och aktörer inom de kulturella och kreativa näringarna.

De fria kulturaktörerna, amatörer såväl som professionella, är viktiga oberoende parter i Helsingborgs kulturliv som kompletterar det kommunalt producerade kulturutbudet. Den kulturverksamhet som bedrivs av kulturföreningar och studieförbund bidrar till en kulturell bredd, engagemang och delaktighet. Stadens stöd till föreningar och studieförbund (i form av ekonomiska stöd, dialog, coachning och tillgång till lokaler) är en grundläggande förutsättning för ett mångsidigt och dynamiskt kulturliv i Helsingborg.

Staden skapar förutsättningar för ett aktivt kulturliv som ger arbete åt kulturskaparna och kulturupplevelser för invånarna. Genom att kulturaktörer ges goda villkor att verka i vår stad, skapas förutsättningar för såväl konstnärlig frihet som kvalitet. I Helsingborg behöver villkoren för de professionella kulturaktörerna förbättras. En starkare infrastruktur för både produktion och distribution behöver uppbyggas. För att lyckas måste staden och våra kulturinstitutioner i ökad utsträckning öppna upp och utveckla samarbeten med den fristående kultursektorn.

Som ett led i att medverka till en god konstnärspolitik ligger att stärka den lokala konst- och kulturscenen. Förutom förbättrade generella villkor är det angeläget att också underlätta utbyte- och gästverksamhet så kallade konstnärliga residens. Ett systematiskt utbyte bidrar både till konstnärlig förnyelse och nya kontaktytor, nödvändiga för utvecklingen av det lokala kulturlivet men också i slutändan ökad kvalitet för invånarna.

Många av de projekt och satsningar som staden driver kan utgöra viktiga tillfällen för arbete, exponering och nya nätverk. För att kulturskapare ska ha goda möjligheter att verka professionellt och försörja sig på sin yrkesutövning, behöver kulturpolitiken i ökad utsträckning samspela med andra politikområden, såsom arbetsmarknad, näringsliv och utbildning.

Regionala och nationella undersökningar visar att intresset för eget skapande ökar, både bland barn och unga och bland vuxna. Staden spelar här en viktig roll som möjliggörare och i att skapa samverkan för att tillhandahålla behövliga strukturer, såsom tillgång till lokaler, mötesplatser och nätverk.

Helsingborgs långa traditioner av starka och framgångsrika institutioner är en styrka att utveckla vidare. De spelar en stor roll både genom sin kärnverksamhet och som en resurs för staden och det övriga kulturlivet, till exempel som arbetsgivare för fria kulturutövare. En långsiktigt hållbar, offentlig finansiering är viktig för att säkerställa det konstnärliga utvecklingsarbetet och en bredd i genrer, format och uttryck.

I Helsingborg kan, enligt Statistiska centralbyrån, cirka 1 400 företag räknas till de kulturella och kreativa näringarna, näringar med kultur och kreativa processer som affärsidé. Sektorn som utgör fem procent av BNP, är en av de snabbast växande

sektorerna i Sverige med stor betydelse för export, innovation, hållbarhet och för att skapa en attraktiv och hållbar livsmiljö. I Helsingborg ska det finnas utrymme för kulturella och kreativa näringar att växa. Både genom ett generöst företagsklimat och genom mötesplatser som stimulerar till kreativitet.

Sambandet mellan kultur, utbildning och forskning är starkt. Kulturskolor, estetiska program, studieförbund, folkhögskolor och högre konstnärliga utbildningar är betydelsefulla länkar i utbildningskedjan för kulturskapare. Lunds universitet med Campus Helsingborg är en viktig samarbetspart som möjliggör forskning, nätverk och internationella kontakter.

Detta vill vi

Utveckla goda förutsättningar för konstnärligt skapande, produktion och distribution. Den fristående kultursektorn, amatörkultur såväl som professionell, och kulturella och kreativa näringar ska ges goda möjligheter att verka här.

Strategier

Förstärka infrastrukturen för konstnärlig produktion och distribution. Exempelvis genom att utveckla tillgången till lokaler och kulturella innovationsmiljöer, samt genom utveckling av residensverksamhet.

Möjliggöra för regelbunden dialog, synliggörande, samarbeten, kunskapsdelning och nätverkande.

Understödja kultursektorns samverkan med universitet och lärosäten.

Fördjupa arbetet kring kulturella och kreativa näringar i samarbete med berörda politikområden.

Understödja invånarens möjligheter till eget skapande.

7 Konst- och kulturområden i utveckling

Kulturnämndens uppdrag omfattar utvecklingsarbete inom ett antal konst- och kulturområden. De utvecklingsambitioner som beskrivs nedan bidrar till de tre utvecklingsområdenas viljeinriktningar och strategier (avsnitt 6).

Inom samtliga konst- och kulturområden är digitalisering och ny teknik en självklar utvecklingsfaktor. Digitaliseringen innefattar i dagsläget exempelvis streamingtjänster, artificiell intelligens (AI) och virtual reality (VR). De digitala verktygen ökar starkt möjligheterna till konstnärlig utveckling och ger oss ökad tillgång till olika kulturella uttryck. De öppnar samtidigt upp för interaktivitet och medskapande.

För konst- och kulturområdena är samarbetet med forskning en naturlig del i verksamhetsutvecklingen. Under kulturprogrammets löptid utvecklar och fördjupar vi våra relationer till forskarsamhället. Likaså sker utvecklingsinsatser för att våra kulturverksamheter ska stärka sin regionala och nationella relevans och på förbättrade förutsättningar för våra kulturaktörer att verka i Helsingborg.

Under programperioden ska Helsingborg inte bara bibehålla utan också utveckla sin position som en ledande kulturstad i Sverige.

7.1 Litteratur, information och kunskap

Biblioteken bidrar som en omistlig komponent till det demokratiska samhällets utveckling genom att verka för fri tillgång till information och kunskap och fri åsiktsbildning. Bibliotek ska finnas till för alla, med vissa målgrupper som särskilt prioriterade enligt stadens biblioteksplan.

I Helsingborg utgörs den fysiska biblioteksverksamheten av stadsbibliotek, skolbibliotek, områdesbibliotek och biblioteksbus. Biblioteken möter även invånarna där människor bor och vistas i sin vardag samt i den digitala informationsarenan. I stadens utveckling utgör områdesbibliotek en viktig infrastruktur för att säkerställa tillgången till information och kunskap i hela Helsingborg.

Helsingborgs stadsbibliotek står inför en större om- och tillbyggnad. Under programperioden sker ett intensivt arbete med att utveckla innehållet i framtidens bibliotek. Processen präglas av invånarinvolvering och innovation.

Bibliotek är en lagstadgad verksamhet. För utvecklingsinsatser och prioriteringar för biblioteksverksamheten, se stadens Biblioteksplan 2020-2023 som antogs av kommunfullmäktige i november 2019 (dnr 561/2019).

För att främja stadens författande invånare och öka litteraturens synlighet och tillgänglighet finns det behov av att upparbeta en litterär plattform i Helsingborg.

7.2 Scenkonst

Scenkonst är ett samlat begrepp för konstformer som framförs direkt för en publik, exempelvis musik, teater och dans.

Vi är stolta över stadens institutioner. Helsingborgs stadsteater och Helsingborgs symfoniorkester som både bevarar och förvaltar scenkonstens kulturarv och presenterar det mest nyskapande. Båda bryter på olika vis ny konstnärlig mark och synliggör Helsingborg nationellt och internationellt. Dunkers kulturhus erbjuder ett varierat utbud inom scenkonst för alla åldrar och det finns en bred pedagogisk verksamhet för barn och unga. Under programperioden sker utvecklingsinsatser för att ytterligare profilera innehållet i verksamhetens utbud samt för att förstärka verksamhetens angelägenhet för invånare och kulturlivet.

Utöver den institutionella teaterverksamhet som finns i vår stad, finns flera amatörteatergrupper samt en del fria professionella scenkonstaktörer.

Musikområdet rymmer en stor bredd av olika genrer. I Helsingborg erbjuds ett rikt och kvalitativt musikutbud via institutioner, kulturskolor, folkhögskolor, studieförbund, fria grupper och arrangörer.

Etableringen av ett interregionalt spelställe för popmusik inom ramen för samarbetet Helsingborg–Helsingör är en viktig utvecklingsplattform för musiken. Samarbetet har som mål att göra Helsingborg och Helsingör till ett gemensamt internationellt nav för popmusik i samarbete med aktörer som skånsk/svensk live och fristående konsertarrangörer.

Tillgänglighet i betydelsen att ta del av scenkonst är väl tillgodosedd inom våra institutioner. Men tillgänglighet innebär också möjlighet till eget skapande. Institutionernas resurser, i form av exempelvis tillgång till lokaler, kan utvecklas för att i större utsträckning gynna fler.

Genom satsningar på en förbättrad infrastruktur för professionella, fristående kulturaktörer kan vi ytterligare stärka scenkonsten i Helsingborg (se 6.3).

7.3 Film och rörlig media

Begreppet film och rörlig media inkluderar i dagsläget film, tv-produktion, andra format såsom virtual reality (VR) och augmented reality (AR) och rör sig i gränslandet till spel och speldesign. Film och rörlig media är ett konstområde i stark utveckling och tillväxt. Det efterfrågas och produceras mer film och rörlig media än någonsin tidigare och näringen attraherar både investeringar och invånarnas uppmärksamhet och engagemang.

Bland barn och unga är film och rörlig media en av de mest populära kulturformerna, både vad gäller att konsumera och att själv producera. Konstområdet engagerar yrkesgrupper inom en rad olika konstnärliga yrken, vars produktion medverkar till en infrastruktur på kulturområdet i vid mening.

Många stater i Europa ger ekonomiskt stöd för att locka film- och tv-produktion till sina länder. Även i Sverige bereds denna fråga av regeringen – filmproduktioner ger flera olika arbetstillfällen i kultursektorn och är viktig för den lokala besöksnäringen. Om detta stöd införs i Sverige behöver vi ha beredskap för att locka filmproduktioner till Helsingborg och Nordvästra Skåne.

BoostHbg utgör en viktig lokal, regional och nationell plattform för utövare inom film och rörlig media. Verksamheten är en del av Helsingborgs stads kulturförvaltning och har även ett regionalt uppdrag som skånskt resurscenter.

Under programperioden ska en utvecklingsstrategi för området film och rörlig media i Helsingborg utarbetas.

7.4 Museer, arkiv och kulturarv

Helsingborgs museer (Kulturmagasinet, Fredriksdal museer och trädgårdar, samt Kärnan), Helsingborgs stadsarkiv, Sofiero slott och slottsträdgård och Dunkers

kulturhus förvaltar kulturarv och bidrar också till att skapa framtidens kulturarv genom exempelvis insamling av föremål, bilder och berättelser.

Helsingborgs museer utvecklar och förmedlar i nära samarbete med Dunkers kulturhus på olika sätt samlingarna och berättelserna kring dessa.

Helsingborgs museer har även ansvar för stadens kulturmiljövård och stadens vård, förvaltning och framtagande av offentlig konst. Uppdraget innefattar en omfattande pedagogisk verksamhet men också ett fördjupat arbete med äldre fruktsorter och växter.

Sofiero slottsträdgård är tillsammans med Fredriksdal museer och trädgårdar helsingborgarnas och stundtals hela Sveriges parker. Båda förmedlar ett levande kulturarv och är viktiga besöksmål, även internationellt. Här ges en del av stadens hållbarhetsarbete publika arenor och det utvecklas särskilt verksamhet riktad till barn. Under programperioden utvecklas Sofiero till ett året runt-besöksmål genom ett antal större investeringar i slottet och parken.

Sedan några år tillbaka har Sverige en museilag, något som till stora delar reglerar Helsingborgs museers verksamhet. Under kulturprogrammets löptid fortsätter utvecklingsinsatser för att museet ska stärka sin regionala och nationella relevans. Genom besöksmålsutveckling, kompetensutveckling och utveckling av Fredriksdal som centrumbildning för byggnadsvård och hantverk, stärker museet sin position som regional nod för museiverksamhet och kunskapsuppbyggnad. KRAV-märkta Fredriksdal museer och trädgårdar är med sitt klonarkiv för äldre fruktsorter och växter en del av Nationella genbanken.

Utöver den musei- och arkivverksamhet som bedrivs i stadens regi sker väsentliga insatser på kulturarvsområdet genom den verksamhet som bedrivs av fristående museer, arkiv, föreningar och andra aktörer. En betydelsefull av stor regional vikt är Skånes Näringslivsarkiv som samlar in, bevarar och tillgängliggör arkiv från det skånska näringslivet.

7.5 Gestaltad livsmiljö och offentlig konst

Arkitektur, form, design, konst och kulturarv ska prägla flera politikområden och bidrar till bra miljöer för människor att leva i. Vi ska bygga med estetisk kvalitet, miljömässig hållbarhet och ekonomisk långsiktighet. Våra offentliga miljöer utformas i enlighet med dessa värden och är tillgängliga för alla. Sveriges riksdag antog 2018 en samlad politik för det som kallas gestaltade livsmiljöer.

Riksdagens beslut innebär att den offentliga miljön tydligt ska innefatta arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Dessa områden behöver samspela och stärka varandra för att vi ska hantera samhällsutmaningar vi står inför och få ett hållbart och jämlikt samhälle.

Kunskap och förståelse för gestaltning av människors livsmiljöer behöver omsättas tidigt i planeringsarbete och löpande i våra byggprocesser. I staden behöver detta

utvecklas inom ramen för ett mera etablerat gemensamt arbete mellan flera av stadens förvaltningar och bolag och i dialog och samskapande med våra invånare.

Offentlig konst

Den offentliga konsten spelar en betydelsefull roll för stadens identitet och för bygget av en skapande och hållbar stad i linje med Vision 2035. Staden strävar efter att konstnärlig gestaltning ska vara en självklar del av vår gemensamma livsmiljö.

Helsingborgs stads konstråd arbetar på kulturnämndens uppdrag. Konstrådet är ett rådgivande och kvalitetssäkrande sakkunnighetsorgan, bestående av representanter från kulturförvaltningen, stadsbyggnadsförvaltningen och fastighetsförvaltningen. Minst två personer i konstrådet ska ha sakkunskap på konstområdet. Kulturförvaltningen utarbetar riktlinjer och rutiner för konstrådets arbete i samarbete med övriga medverkande förvaltningar samt ansvarar för sekreterarskap och koordination av rådets arbete. Rådet lämnar löpande information om sitt arbete till kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och kommunstyrelsen.

Rådets uppdrag är:

- att i samtliga stadens projekt där konst i det offentliga rummet ingår, bereda och föreslå val av konstaktör samt eventuellt placering av konstverket. Beställande nämnd eller styrelse tar slutgiltigt beslut i varje aktuellt konstprojekt.
- att inspirera och stimulera i olika sammanhang, med syfte att tillföra ny konst till stadens offentliga rum samt att söka möjligheter till samfinansiering med näringsliv och privata aktörer.

Vid upprättande av program för kommunala bygg- och anläggningsprojekt ska frågan om konst i det offentliga rummet ingå som en del i programmet. Detta gäller vid såväl ny-, om- som tillbyggnad.

Frågan om konst i det offentliga rummet ska prövas i samband med avtalsskrivning med privata exploatörer.

Vid upphandling av konst till det offentliga rummet ska detta, i tillämpliga fall, ske i samråd med berörda förvaltningar, verksamheter, externa intressenter och brukarrepresentanter i alla åldrar.

Vid ny-, om- eller tillbyggnad av kommunala förvaltningsbyggnader ska 1% av kostnaden i antagen anbudssumma större än 10 miljoner kronor anslås till konst i det offentliga rummet. I samband med gestaltungsuppdragen är samspelet med medborgare och andra intressenter viktigt och kan kräva särskilda pedagogiska och dialogbaserade insatser, dessa finansieras inom ramen för den anslagna summan.

Vid kommunala investeringsprojekt i infrastruktur, parker, offentliga platser och liknande, ska konst i det offentliga rummet vara med som en del vid projektstart och

medel ska i möjligaste mån avsättas för att tillföra projektet ny konstnärlig gestaltning.

Vid ny-, om- eller tillbyggnad av privata fastigheter och närliggande allmän platsmark, ska målsättningen vara att tillföra konst i det offentliga rummet i samma utsträckning som för motsvarande kommunala projekt. När exploateringsavtal tecknas ska det framgå hur finansiering av offentlig konst ska ske.

Varje förvaltning ansvarar för långsiktig skötsel och underhåll av den offentliga konst som ligger inom dess förvaltningsområde.

Genom att utveckla och fördjupa samarbetet kring den offentliga konsten i vår stad skapar vi både estetiska och sociala mervärden. Våra insatser på detta viktiga område behöver öka.

7.6 Bild och form

Bild- och formområdet har en stark tradition i nordvästra Skåne och Helsingborg. Många konstnärer är bosatta här och det finns ett stort utbud av bild- och formkonst. Det finns en stor potential i att ytterligare utveckla bild- och formområdet i Helsingborg.

En hållbar infrastruktur med goda möjligheter för konstnärer att utöva sitt konstnärskap, arrangörer att skapa utställningar och evenemang och för publik att ta del av konst behöver utvecklas (se 6.3). Stadens kulturinstitutioner bidrar till bild- och formområdets utveckling genom att utveckla och fördjupa sina samarbeten med relevanta lokala, regionala, nationella och internationella aktörer.

7.7 Folkbildning

Folkbildning är traditionellt ett samlingsbegrepp för det fria bildningsarbete som bedrivs inom bland annat folkbibliotek, studieförbund och folkhögskolor. Ett grundläggande skäl till att samhället stödjer folkbildningen är att den bidrar till en demokratisk utveckling av samhället. Statens syften med att stödja folkbildningen är formulerade i regeringens förordning om statsbidrag till folkbildningen.

Studieförbunden är mötesplatser för skapande, bildning och kultur. I Helsingborg är tio studieförbund verksamma. De utgår alla från olika ideologiska inriktningar och har olika profiler.

På folkhögskolorna utbildas framtidens kulturutövare. Sundsgårdens folkhögskola bedriver profilutbildningar inom musik och teater. Inom familjen Helsingborg finns även Munka-Ljungby folkhögskola med grundutbildningar inom fotografi och fri konst, samt Fridhems folkhögskola med kulturlinjer inom film, musik och teater.

Folkbildningens aktörer samverkar i stor utsträckning med staden om kulturprojekt. De utgör en viktig resurs både som lokal tillväxtfaktor, kulturarrangör och utbildningsaktör och är en självklar del i stadens kulturella infrastruktur.

8 Lagkrav

Bland annat följande lagar och förordningar har relevans för kulturområdet:

Arkivlagen (1990:782) reglerar bland annat de kommunala arkiven.

Bibliotekslagen (SFS2013:801) fastställer att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt främja litteraturens ställning

Diskrimineringslagen (2008:567) syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Europeiska landskapskonventionen (European Landscape Convention of the Council of Europe) har ett tydligt fokus på delaktighet. Ratificeringen innebär att Sverige förbinder sig att inarbeta konventionens intentioner i lagstiftning och politik på alla nivåer. Konventionen innefattar alla typer av landskap, både stad och landsbygd, och understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar.

Förordning om statsbidrag till folkbildningen (2015:218) innehåller bestämmelser om statsbidrag till folkbildningen.

Kulturmiljölagen (SFS 1988:950) är den centrala lagen för kulturmiljövården i Sverige. Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla.

Lag om Förenta Nationernas barnkonvention (2018:1197) fastställer barns rätt till kultur.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) säkerställer de nationella minoriteternas rättigheter och ställning i det svenska samhället.

Läroplanen (SKOLFS 2010:37) är en förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. I planen uttrycks bland annat att varje elev efter genomgången grundskola ska ha fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet och kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

Miljöbalken(SFS:1998:808) reglerar riksintresse för kulturmiljövården. Genom tydliga exempel på olika historiska verksamheter och processer ska riksintresseområdena tillsammans avspegla hela landets historia.

Museilagen (2017:563) fastställer museernas betydelse för bildning, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning samt museernas ansvar för kunskap,

allsidighet, öppenhet och för att aktivt förvalta sina samlingar. Lagen trycker också på att alla har rätt att kunna ta del av verksamheten.

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) är det grundläggande instrumentet som staden tillämpar för att bevara och utveckla det byggda och anlagda kulturarvet. Här finns regelverket som styr fysisk tillgänglighet till platser och lokaler.

Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110) samlar arbetet med den gestaltade livsmiljön. Propositionen utgör samtidigt en samlad nationell arkitekturpolicy.

Skollagen (2010:800) fastställer att alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek.

9 Ansvar och uppföljning

Kulturförvaltningen är dokumentansvarig för kulturprogrammet och ansvarar för tidplan samt för att implementera, följa upp och revidera programmet. Kulturförvaltningen kommer att följa upp programmet och vartannat år återrapportera till kommunfullmäktige hur kulturen i Helsingborg utvecklas i förhållande till programmets prioriteringar.

Kultur har en central roll i stadens identitet och vision. För att kulturlivet ska utvecklas i hela Helsingborg behöver vi många gånger arbeta tvärsektoriellt i organisationen. Programmet är här ett stöd till nämnder och bolag. Kulturförvaltningen ska stå för kunskap, stöd och inspiration till berörda verksamheter.

